

DESCOPERIRI MONETARE DIN MOLDOVA. V*

DE

LUCIAN MUNTEANU**

Abstract

We continue the regular publication of the coins found in Moldova, by presenting a hoard and some isolated finds from different points of this part of Romania. The coins date back to the Roman, medieval and modern times and were found in the following locations: I. Gâdînți (Neamț county) (1 AR denarius, Traianus, Roma, 114–116); II. Hârtoape (Vânători, Iași county) (1 AR denarius, Marcus Aurelius, Roma, 174); III. Huși (Vaslui county) (hoard with 23 tetradrachms „Huși-Vovriești” type, c. 250–150 B.C.); IV. Rădăuți-Dornești (Suceava county) (1 AR denarius, Vespasianus, Roma, 77–78; 1 AR denarius, Caracalla, Roma, 211); V. Roșiori (Dulcești, Neamț county) (1 AR denarius, Traianus, Roma, 105–107/107–108); VI. Turturești (Girov, Neamț county) (1 AR didrachm, „Adâncata-Mânăstirea” type, Dacia, c. 150–120 B.C.; 1 AR denarius, L. Manlius Torquatus, Roma, c. 109/113–112 B.C.; 1 AR denarius, C. Norbanus, Roma, c. 80/83 B.C.; 1 AR denarius, C. Servilius C.f., Roma, c. 62–63/57 B.C.); VII. Doljești (Neamț county) (1 AR 5 kreutzer, Franz II. (I.), Wien, anul 1820); VIII. Iași (Iași county) (1 AR Denar, Maximilian, Kremnitz, 1573; 1 AR Denar, Rudolf II, Kremnitz, 1590–1599).

Keywords: coin finds, Moldavia, museum collections, Roman coins, medieval coins.

Ne propunem să continuăm prezentarea descoperirilor monetare din Moldova¹, atât prin publicarea unor piese inedite, din diferite perioade, recent aflate, cât și prin completarea și îndreptarea informațiilor deja existente în literatura de specialitate. Din categoria emisiunilor antice se evidențiază lotul de 23 de monede de tip „Huși-Vovriești”, aflat în colecția Muzeului de Istorie Naturală din Iași (nr. III/1–23). Ele aparțin tezaurului descoperit la Huși, în secolul trecut, despre care există doar date sumare în documentele din epocă și în diferite publicații. Majoritatea descoperirilor antice izolate, aflate întâmplător (nr. I/1, II/1, IV/1–2) sau în context arheologic (nr. V/1) pot fi corelate cu așezări ale dacilor liberi din acest areal, datate în secolele II–III d.Hr. Din păcate, pentru monedele de la Turturești (nr. VI/1–4), care formează un lot, aparent unitar, din punct de vedere cronologic, nu dispunem de informații, care să le asocieze cu urme de locuire autohtonă, dintr-o perioadă anterioară (secolele I î.Hr. – I d.Hr.). Din contexte funerare, provine una din cele două emisiuni medievale descoperite la Iași (nr. VIII/2) și piesa modernă de la Doljești (nr. VII/1).

Suntem recunoscători specialiștilor care ne-au încredințat studierea și publicarea materialelor numismatice, oferindu-ne, cu generozitate, informații prețioase despre proveniența acestora: George Hânceanu (MIRoman), Dan Mihăilescu și Lucian Uță (MIAPN), Anica Horaicu și Elena Târziu (MINI), Costel Chiriac, Ion Ioniță, Virgil Mihailescu-Bîrliba, Bogdan Minea, Cătălin Hriban (IAI), Mugur Andronic și Florin Hău (MBS).

* Acest articol a fost elaborat cu sprijinul unui grant acordat de Consiliul Național al Cercetării Științifice din România, CNCS-UEFISCDI, în cadrul proiectului cu numărul PN-II-ID-PCE-2012-4-0490.

** Institutul de Arheologie din Iași, lucanas2000@yahoo.com.

¹ Pentru lucrările anterioare vezi: V. Mihailescu-Bîrliba, V. Butnariu, *Descoperiri monetare din Moldova. I*, în *Arheologia Moldovei (ArhMold)*, 12, 1988, pp. 311–320; *ii*dem, *Descoperiri monetare din Moldova. II*, în *ArhMold*, 16, 1993, pp. 289–294; V. Mihailescu-Bîrliba, E. Nicolae, C. Asăvoaie, *Descoperiri monetare din Moldova. III*, în *ArhMold*, 22, 1999, pp. 219–232; L. Munteanu, C. Onel, *Descoperiri monetare din Moldova. V*, în *ArhMold*, 35, 2012, pp. 181–189.

CATALOGUL DESCOPERIRILOR²

MONEDE ANTICE

I. Gâdiniți (jud. Neamț)

Descoperită în mai 2008, de către Iulian Chiriac, în așezarea dacică, din punctul „Pe Deal”, datată, cu materiale arheologice, în secolele II–III d.Hr.; bibl.: G. D. Hânceanu, *Așezări dacice descoperite în județul Neamț prin periegeze arheologice*, în *Suceava. Anuarul Muzeului Bucovinei (Suceava)*, 37, 2010, pp. 101–102, 111, pl. VIII/8.

1. AR (*denarius*). 2,89 g; 18×20 mm; ↓; s.c.; Traianus, Roma, anii 114–117 (RIC II, p. 268, nr. 347); anii 112–117 (BMC III, p. 110, nr. 551 var. [pe revers cu COSVIP•P•S•P•Q•R]); 10 august/1 septembrie 114–20/21 februarie 116 (MER IV, p. 102, nr. 827 var.); iarna anului 114 – începutul anului 116 (MIR 14, pp. 444–445, nr. 518v var.); MIRoman, inv. 43815.

II. Hârtoape (com. Vânători, jud. Iași)

Descoperită în primăvara anului 1961, în punctul „Dealul Cepei” sau „Bahnă”, la cca. 100 de metri depărtare de un mormânt de incinerare, aparținând dacilor liberi; bibl.: V. Mihailescu-Bîrliba, V. Butnariu, *Descoperiri monetare din Moldova. I*, în *ArhMold*, 12, 1988, p. 315, nr. 28, fig. 3/28 (este menționată, eronat, ca fiind descoperită la „Lunca, municipiul Pașcani”); I. Ioniță, *O necropolă a dacilor liberi la Hârtoape (com. Vânători, jud. Iași)*, în *Cercetări Istorice (CI)*, S.N., 30–31, 2011–2012 (2012), pp. 29–30, 45, 53, fig. 3.

1. AR (*denarius*). 2,80 g; 17×19 mm; ↓; b.c.; Marcus Aurelius, Roma, iunie–decembrie 174 (RIC III, p. 236, nr. 303); decembrie 173 – decembrie 174 (BMC IV, p. 472, nr. 610 var., pe avers cu MANTONINVS – AVG); august 174–9 decembrie 174 (MIR 18, p. 123, nr. 281); IAI, inv. 1876.

III. Huși (jud. Vaslui)

Tezaurul a fost găsit în cursul anului 1864, în apropierea localității Huși, în drumul dintre viile ce înconjurau orașul, de către niște copii. În compoziția lui se aflau un vas din argint și 28 de monede din același metal. La o dată ulterioară, un număr de 23 de monede, împreună, probabil, cu vasul din argint au fost cumpărate de Muzeul de Științe Naturale din Iași, restul ajungând la diverse persoane (Th. Cerchez – 3 ex., I. Rotaru – 1 ex., Șt. Rosetti – 3 ex., M. Vișinescu – 1 ex.); bibl. C. Moisil, *Monete și tezaure monetare găsite în România și în Ținuturile românești învecinate (vechiu teritoriu geto-dac)*, în *Buletinul Societății Numismatice Române (BSNR)*, 10, 1913, 20, p. 62, nr. 17; *ibidem*, în *BSNR*, 11, 1914, 22 (1915), p. 57, nr. 50; C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, Ed. Academiei RSR, București, 1973, pp. 119–120, nr. 19 și p. 507, pl. XXIII/1–15; O. Iliescu, *Preocupări de numismatică în activitatea lui V. A. Urechia*, în *Cercetări Numismatice (CN)*, 3, 1980, București, pp. 174–176, pl. I; C. Știrbu, *Documente inedite din sec. al XIX-lea privind unele descoperiri monetare*, în *CN*, 3, pp. 150–151 și 169, n. 11–15; V. Mihailescu-Bîrliba, *Dacia răsăriteană în secolele VI–I î. e. n. Economie și monedă*, Ed. Junimea, Iași, p. 135, nr. 104.

Tezaur 23 AR (tetradrahme): 1 originală și 22 imitații, c. 250–150 î. Hr. (MGD, tipul „Huși-Vovriești”, pp. 111–131, 505–511, pl. XXI–XXVII)

Amphipolis, grupa a III-a, anii c. 323/2 – c. 316/5

Av. Capul lui Zeus cu barbă și cunună de lauri, în profil, spre dreapta/ Rv. ΦΙΛΙΠΠ–ΠΟΥ; călăreț nud spre dreapta, în alură de paradă, ținând o ramură de palmier în mâna dreaptă; Λ în interiorul unui cerc, sub cal și Λ între picioarele din față ale calului (Le Rider 1977, p. 123, nr. 45/11–13); MINI, inv. 30222/352;

1. 13,86 g.; 24×25 mm; ↙; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (14×1 mm).

Imitații

Tip I – Av. Capul lui Zeus cu barbă și cunună de lauri, în profil, spre dreapta/ Rv. ΦΙΛΙΠΠΟΥ; călăreț nud spre dreapta, în alură de paradă, ținând o ramură de palmier în mâna dreaptă.

² Sunt folosite următoarele abrevieri pentru metale (AR – argint), date metrologice (g – gram, mm – milimetru), context arheologic (S – secțiune), stare de conservare a monedelor (b.c. – bine conservată, f.s.c. – foarte slab conservată, s.c. – slab conservată) și colecții (IAI – Institutul de Arheologie, Iași; MBS – Muzeul Bucovinei, Suceava; MIAPN – Muzeul de Istorie și Arheologie – Piatra-Neamț; MINI – Muzeul de Istorie Naturală, Iași; MIRoman – Muzeul de Istorie Roman).

2. 14,14 g; 22,5×24 mm; ←; b.c.; Rv. ΦΙΑΠΠΠ-OY; Λ/torță sub cal și E între picioarele din față ale calului (cf. LE RIDER, p. 125, nr. 47/7, Amphipolis, grupa IV, anii c. 315/4 – c. 295/4); MINI, inv. 30222/337.

3. 13,60 g; 23×25 mm; ↗; s.c.; două tăieturi pe revers (12×2 mm, care străpunge aversul și 10×1 mm); Rv. ΑΠΠ-ΑΟΥ; Λ/torță sub cal și E între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/343.

4. 14,39 g; 23×25 mm; ←; s.c.; tăietură pe revers (13×3 mm); Rv. ΠΠ[...]ΛΛ; Λ/torță sub cal și o stea cu cinci raze între picioarele din față ale calului; un semn în formă de semicerc pe partea din spate a calului, realizat, probabil, cu ajutorul unui poanson; MINI, inv. 30222/342.

5. 13,89 g; 22×24 mm; ↖; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (12×3 mm); Rv. ΙΑΠΠ-O; Λ/torță sub cal și Λ între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/338.

6. 14,91 g; 24×26 mm; ↓; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (14×2 mm); Rv. ΦΙΑΠΠΠ; Λ/torță sub cal și o floare cu trei petale (?) între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/354.

7. 13,75 g; 23×24 mm; ↓; s.c.; două tăieturi pe revers (12×1 mm și 12×2 mm); Rv. Legendă ilizibilă; Λ/torță (?) sub cal și un simbol neidentificat între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/349.

8. 14,20 g; 23×25 mm; →; s.c.; tăietură pe revers (8×2 mm); Rv. ΑΠΠΟ-O; Λ sub cal și Λ între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/340.

9. 13,82 g; 25×26 mm; ←; s.c.; tăietură pe revers (14×1 mm); Rv. VIV--ΑΟ; Λ sub cal și E între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/346.

10. 14,14 g; 24×25 mm; ↗; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (10×1 mm); Rv. ΑΑΙ-O; un delfin sub cal și o floare cu patru petale între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/347.

11. 14,32 g; 24×26 mm; ←; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (17×2 mm); Rv. ΦΙΑ[...]Y; o creangă de laur cu trei ramuri (?), stilizată, sub cal și E cu hastă superioară dublă între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/348.

12. 13,59 g; 23×27 mm; →; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (10×2 mm); Rv. Legendă cu litere stilizate; un fulger (?) stilizat sub cal; MINI, inv. 30222/345.

13. 13,80 g; 24×25 mm; ↓; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (10×3 mm); Rv. ΑΠΠ-O; un simbol neidentificat sub cal și M (?) între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/335.

14. 13,56 g; 24×25 mm; →; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (15×2 mm); Rv. ΠΠΠ-Y; K între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/350.

15. 14,11 g; 22×25 mm; ←; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (12×3 mm); Rv. Φ[...]; un simbol neidentificat sub cal și un altul între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/353.

16. 13,58 g; 24×25 mm; ↓; s.c.; tăietură pe revers (10×1 mm); Rv. Legendă ilizibilă; un simbol neidentificat sub cal și un altul între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/355.

17. 13,44 g; 21×22 mm; ↓; f.s.c.; tăietură pe revers (11×2 mm); Rv. Legendă ilizibilă; un simbol neidentificat sub cal și un simbol neidentificat între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/357.

18. 14,49 g; 24×25 mm; →; f.s.c.; două tăieturi pe revers (12×1 mm, care străpunge aversul și 11×2 mm); Rv. Legendă ilizibilă; un simbol neidentificat sub cal și un simbol neidentificat între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/356.

Tip II – Av. Capul lui Zeus cu barbă și cunună de lauri, în profil, spre dreapta/ Rv. ΦΙΑΠΠΠΠΟΥ; călăreț nud spre stânga, în alură de paradă, ținând o ramură de palmier în mâna dreaptă; simboluri, sigle și monograme în câmp.

19. 13,88 g; 23×23,5 mm; ←; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (15×2 mm); Rv. Legendă ilizibilă; Λ/torță sub cal, un fulger (?) stilizat, între picioarele din față ale calului, o stea cu opt raze, sub botul calului și o pasăre (?) stilizată, deasupra capului călărețului; MINI, inv. 30222/336.

20. 14,02 g; 24,5×25 mm; →; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (11×2 mm); Rv. ΑΙ; Λ/torță sub cal; MINI, inv. 30222/344.

21. 13,99 g; 24×25 mm; ←; s.c.; tăietură pe revers, care străpunge aversul (11×3 mm); Rv. ΑΥΙΑΙ-Y; trident sau fulger (?) stilizat, sub cal și o globulă în între picioarele din față ale calului; MINI, inv. 30222/341.

22. 14,47 g; 22×23 mm; ↑; s.c.; tăietură pe revers (13×2 mm); Rv. Π[...]Y; un semicerc sub cal, o săgeată (?) între picioarele din față ale calului și un alt simbol, sub forma unei linii șerpuitoare, între picioarele din spate ale calului; MINI, inv. 30222/351.

23. 14 g; 25 mm; ←; f.s.c.; tăietură pe avers (6×1 mm) și tăietură pe revers (12×2 mm); Rv. Legendă ilizibilă; un simbol neidentificat sub cal; MINI, inv. 30222/339.

IV. Rădăuți-Dornești (jud. Suceava)

Două monede descoperite de către profesorul R. Vizitiu (Rădăuți), între localitățile Rădăuți și Dornești, la suprafața unui sit antic. Informație de la dr. Mugur Andronic (MBS), la data de 6. 09. 2007; inedite.

1. AR (*denarius*). 3,09 g; 16×17 mm; ↓; s. c.; Vespasianus, Roma, anii 77–78 (RIC II, p. 26, nr. 103, varianta cu cap laureat spre dreapta; RIC II.1², p. 126, nr. 937; BMC II, p. 37, nr. 201; MER III, p. 105, nr. 177).

2. AR (*denarius*). 1,92 g; 18×20 mm; ↓; f. s. c.; Caracalla, Roma, anul 211 (RIC IV/1, p. 238, nr. 183 var. [legenda de revers este PONTIF TR P XIII COS III]; BMC V, p. 377, nr. 113; HILL, p. 42, nr. 1274); obs.: suprafața monedei este aurită, iar pe revers se observă urme de prelucrare; cel mai probabil, ambele intervenții asupra piesei s-au petrecut la o dată ulterioară recuperării ei din pământ, cu scopul fixării pe un inel sau prinderii într-o salbă.

V. Roșiori (com. Dulcești, jud. Neamț).

Descoperită în anul 2006, în S VII, la 0,60 m adâncime, la 0,90 m de capătul estic al terasei și la 0,40 m de marginea nordică a secțiunii, în stratul de cultură, datat, cu materiale arheologice, în secolele II–III d.Hr.; bibl.: G. D. Hânceanu, *Ocupațiile locuitorilor din așezarea dacică de la Roșiori – Dulcești (jud. Neamț)*, în *Memoria Antiquitatis (MemAntiq)*, 25–26, 2008–2009 (2010), pp. 388–389, pl. XVII; idem, *Obiecte romane în situl dacic de la Roșiori-Neamț*, în *Carpica*, 39, 2010, pp. 49, 65, pl. XII; idem, *Cercetarea sitului arheologic de la Roșiori-Neamț (2006–2007). Contribuții la cultura dacilor liberi de pe malul Moldovei*, în *Acta Musei Tutovensensis (AMT)*, 7, 2012, pp. 39–40, 91, pl. XXIX.

1. AR (*denarius*). 2,35 g; 17×19 mm; ↓; f.s.c.; perforată rotund; Traianus, Roma, anii 103–111 (RIC II, p. 254, nr. 147; BMC III, pp. 79–81, nr. 355–370); 105–107 (MER IV, p. 58, nr. 283–295); 2 iunie 107–108 (MIR 14, p. 326, nr. 268); MIRoman, inv. 43229.

VI. Turturești, com. Girov (jud. Neamț)

Monedele au fost descoperite în perioada decembrie 2012 – ianuarie 2013, în punctul „Dealul Vulpii”, de către Marius Irimia. Informații de la domnul Dan Mihăilescu (MIAPN); inedite.

1. AR (didrahmă). 20×21 mm; 5,95 g; ↙; f.s.c.; Dacia, c. 150–120 î.Hr. (MGD, tipul „Adâncata-Mânăstirea”, seriile IV–V, pp. 200–203, nr. 12–30 și pp. 524–525, pl. XL/12–15, XLI/1–15); MIAPN.

Av. Capul lui Zeus, schematizat, spre dreapta. Nasul este redat printr-o linie oblică și două globule, în partea ei inferioară, ochiul, printr-o globulă, fruntea, prin două linii paralele (perpendiculare pe nas), părul, prin grupe de linii, care pornesc, radiat, din creștetul capului și prin liniuțe, deasupra frunții, iar barba, prin linii oblice.

Rv. Călăreț cu calul la trap, schematizat, spre stânga. Din călăreț, se păstrează doar două globule, în locul bustului. Calul are corpul alcătuit din două proeminente circulare, gâtul și capul sunt rectangulare, coada, desprinsă de corp și picioarele, sub forma unor linii subțiri, cu globule la încheieturi și la copite; pe corpul calului, în zona pieptului, este vizibilă o protuberanță.

2. AR (*denarius*). 16×17 mm; 3,26 g; →; b.c., pe avers, două tăieturi, realizate cu un instrument ascuțit; acentrată pe avers; L. Manlius Torquatus, Roma, c. 109 î.Hr. (Sydenham, p. 71, nr. 545); anii 113 sau 112 î.Hr. (Crawford, p. 308, nr. 295/1); MIAPN.

3. AR (*denarius*). 17×19 mm; 3,64 g; ↘; s.c.; acentrată pe revers; C. Norbanus, Roma, c. 80 î.Hr. (Sydenham, p. 118, nr. 739, cu LXXXII, pe revers); anul 83 î.Hr. (Crawford, p. 372, nr. 357/1b cu LXXXII, pe revers); MIAPN.

4. AR (*denarius*). 17×18 mm; 3,39 g; ↓; b.c.; pe avers, două tăieturi, paralele, realizate cu un instrument ascuțit; acentrată pe avers și pe revers; C. Servilius C.f., Roma, c. 63–62 î.Hr. (Sydenham, p. 147, nr. 890); anul 57 î.Hr. (Crawford, p. 447, nr. 423/1); MIAPN.

MONEDE MEDIEVALE ȘI MODERNE

VII. Doljești (jud. Neamț)

Descoperită în anul 2011, în inventarul unui mormânt de înhumare deranjat, la 1,30m adâncime, alături de alte artefacte din epoca modernă: trei nasturi sidefați, un buton vestimentar din bronz, cuie, ținte, bucăți de pânză cu fir metalic și doi ciucuri de la veșminte. Informație de la dr. George Hânceanu (MIRoman); inedită.

1. AR (5 Kreuzer). 1,88 g; 21 mm; ↑; s. c.; Austria, Franz II. (I.), Wien (pe avers, sigla A), anul 1820 (HERINEK, p. 216, nr. 918); MIRoman.

VIII. Iași (jud. Iași)

Monedele au fost descoperite în martie 2007, în urma cercetărilor arheologice din interiorul Catedralei Mitropolitane din Iași. Prima monedă provine din umplutura excavației din anul 1832, iar cea de-a doua, din umplutura unui mormânt deranjat de lucrările din același an. Informații de la dr. Cătălin Hriban (IAI); inedite.

1. AR (Denar). 0,31 g; 15 mm; ↑; f.s.c.; perforată rotund; ruptă în trei fragmente; Imperiul Romano-German: Ungaria, Maximilian, Kremnitz (pe revers, siglele **K-B**), anul 1573 (HUSZÁR, p. 150, nr. 992; UNGER II, p. 54, nr. 766a).

2. AR (Denar). 0,11 g; 7×15 mm; ↑; f.s.c.; fragmentară (se păstrează aproximativ jumătate din monedă); Imperiul Romano-German: Ungaria, Rudolf II, Kremnitz (pe revers, siglele **K-B**), anii 1590–1599 (HUSZÁR, p. 162, nr. 1059; UNGER II, p. 76, nr. 811a).

Pentru determinarea pieselor au fost utilizate următoarele lucrări:

BMC – *Coins of the Roman Empire in the British Museum*. II. *Vespasian to Domitian*, by H. Mattingly, Oxford University Press, London, 1930; III. *Nerva to Hadrian*, by H. Mattingly, Oxford University Press, London, 1936; IV. *Antoninus Pius to Commodus*, by H. Mattingly, Oxford University Press, London, 1940; V. *Pertinax to Elagabalus*, by H. Mattingly, Oxford University Press, London, 1950.

CRAWFORD – M. H. Crawford, *Roman Republican Coinage*, I–II, Cambridge University Press, London, 1974.

HERINEK – L. Herinek, *Österreichische Münzprägungen von 1740–1969*, Münzhandlung Herinek, Wien, 1970.

HILL – P. V. Hill, *The coinage of Septimius Severus and his family of the mint of Rome, A.D. 193–217*, Spink & Son Ltd., London, 1964.

HUSZÁR – L. Huszár, *Münzkatalog Ungarn von 1000 bis heute*, Corvina Verlag, Budapest/München, 1979.

LE RIDER – G. Le Rider, *Le monnayage d'argent et d'or de Philippe II frappé en Macédoine de 359 à 294*, É. Bourgey, Paris, 1977.

MER – *Catalogue des monnaies de l'Empire romain*. III. J.-B. Giard, *Du soulèvement de 68 après J.-C. à Nerva*, Bibliothèque Nationale de France, Poinson Numismatique, Paris/Strasbourg, 1998; IV. P.-A. Besombes, *Trajan (98–117 après J.-C.)*, Bibliothèque Nationale de France, Poinson Numismatique, Paris/Strasbourg, 2008.

MGD – C. Preda, *Monedele geto-dacilor*, Ed. Academiei RSR, București, 1973.

MIR – *Moneta Imperii Romani*. 14. B. Woytek, *Die Reichsprägung des Kaisers Traianus (98–117)*, Bd. I–II, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 2010; 18. W. Szaivert, *Die Münzprägung der Kaiser Marcus Aurelius, Lucius Verus und Commodus (161–192)*, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 1986.

RIC – *The Roman Imperial Coinage*. II. *Vespasian to Hadrian*, by H. Mattingly and E. A. Sydenham, Spink & Son Ltd., London, 1926; II.1². *From AD 69–96. Vespasian to Domitian*, by I. A. Carradice and T. V. Buttrey, Spink & Son Ltd., London, 2007; III. *Antoninus Pius to Commodus*, by H. Mattingly and E. A. Sydenham, Spink & Son Ltd., London, 1930; IV/1. *Pertinax to Geta*, by H. Mattingly and E. A. Sydenham, Spink & Son Ltd., London, 1936.

SYDENHAM – E. A. Sydenham, *The Coinage of the Roman Republic*, Spink & Son Ltd., London, 1952.

UNGER – Unger, E., *Magyar Éremhatározó, II. kötet (1526–1740)*, Ajtósi Dürer Könyvkiadó, Budapest, 1997.

LIST OF ILLUSTRATIONS

Fig. 1. Coin discoveries from Moldavia (nos. I – III.16).

Fig. 2. Coin discoveries from Moldavia (nos. III.17–VIII).

Fig. 3. The map of coin discoveries: I. Gâdini (Neamț county), II. Hârtoape (Vânători, Iași county), III. Huși (Vaslui county), IV. Rădăuți-Dornești (Suceava county), V. Roșiori (Dulcești, Neamț county), VI. Turturești (Girov, Neamț county), VII. Doljești (Neamț county), VIII. Iași (Iași county).

Fig. 1. Monede descoperite în Moldova (nr. I-III.16).

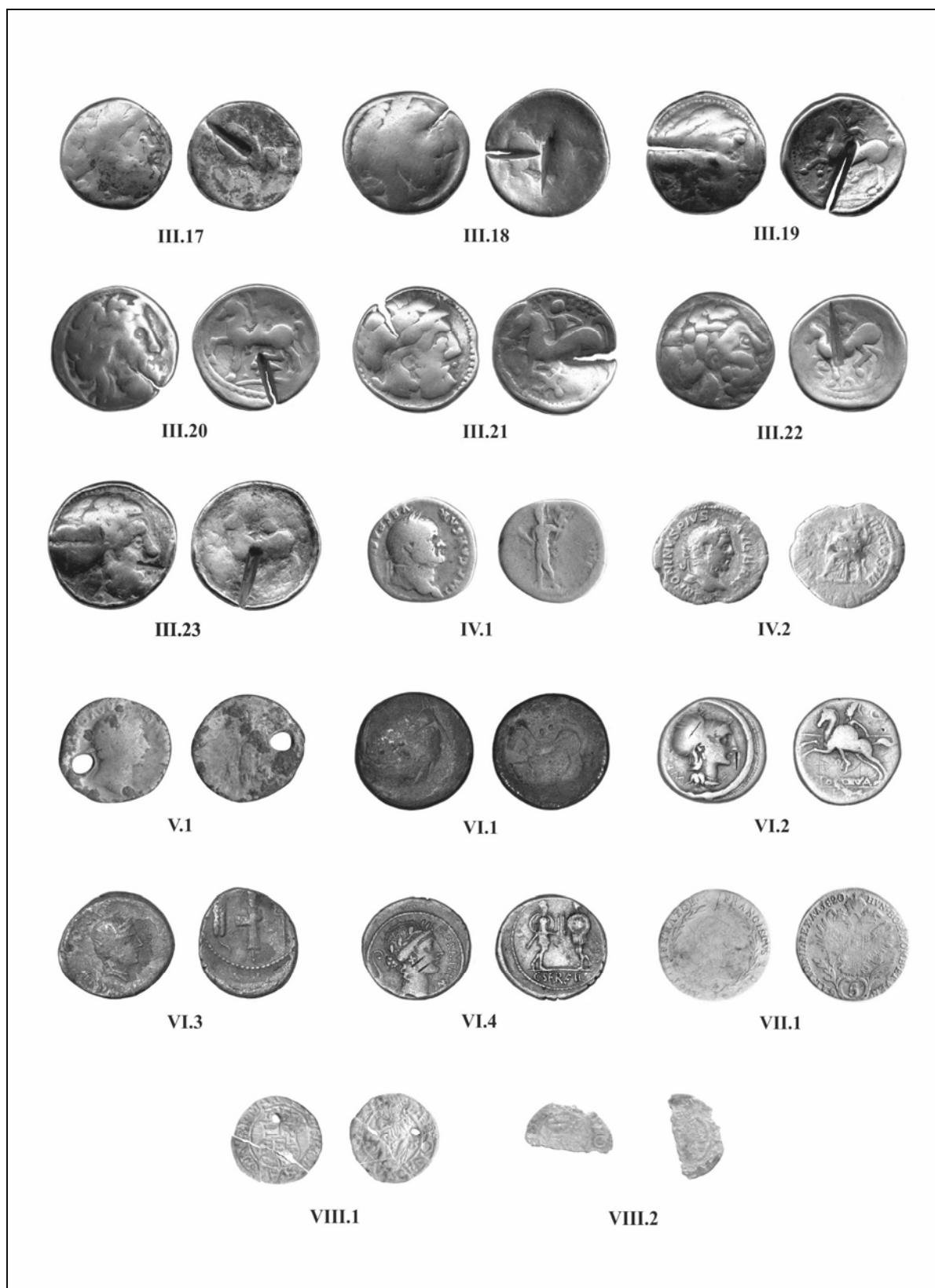

Fig. 2. Monede descoperite în Moldova (nr. III.17–VIII.2).

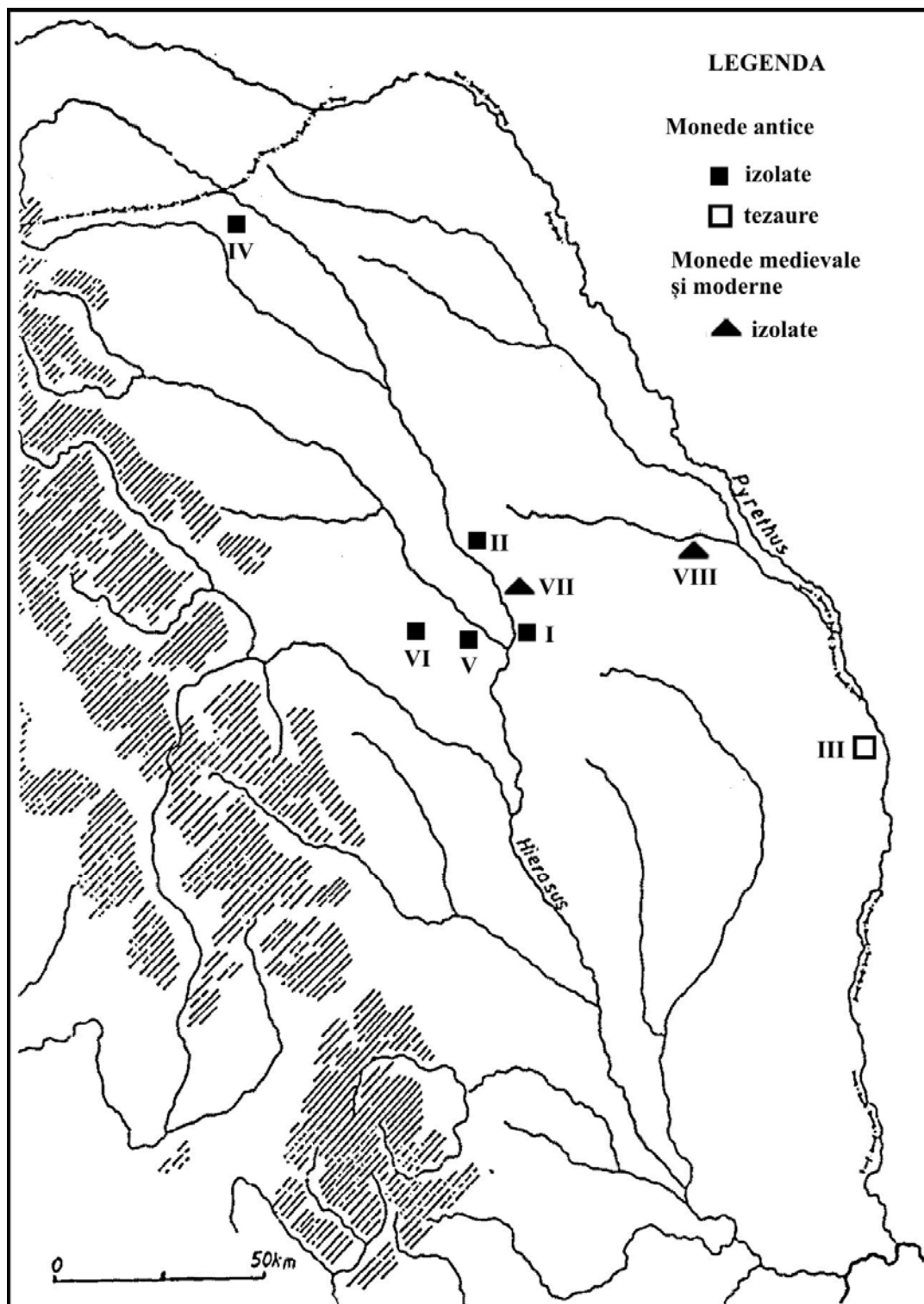

Fig. 3. Lista localităților cu descoperiri monetare: I. Gădiniți (jud. Neamț), II. Hârtoape (com. Vânători, jud. Iași), III. Huși (jud. Vaslui), IV. Rădăuți-Dornești (jud. Suceava), V. Roșiori (com. Dulcești, jud. Neamț), VI. Turturești (com. Girov, jud. Neamț), VII. Doljești (jud. Neamț), VIII. Iași (jud. Iași).